

Дажджолнинг сифатлари

16:58 / 31 май 2200

هُلِّلَا يِضْرٍ دِيغَس يِبَا نَع
هُلِّلَا لُوسَرُ هَيَقَل : لَاقُ هُنَع
مَلَسَوِ هَيَلَعُ هَلِّلَا يِلَص
ضُعَب يِف رُمُعَوِ زَكَب وَبَاو
هُلِّلَا قَف ، هَنِي دَمَلَا قُرْط
هُلِّلَا يِلَص هَلِّلَا لُوسَر
يِنَا دَهَشَتَا « : مَلَسَوِ هَيَلَع

هُوَ لَاقِفٌ؟ «هَلْ لَاقِفٌ لُؤْسَرٌ
هَلْ لَاقِفٌ لُؤْسَرٌ يَنْ أَدَشَتَا
يَلَصُّ هَلْ لَاقِفٌ لُؤْسَرٌ لَاقِفٌ
تَنْ مَأْ» مَلَسَ وَهُيَلَعُ هَلْ لَاقِفٌ
هَبْتُكَ وَهَتَكِيءَ أَلَمَ وَهَلْ لَاقِفٌ
أَشْرَعُ يَرَأُ لَاقِفٌ؟ «يَرَتُ أَم
لُؤْسَرٌ لَاقِفٌ، أَمَلَا يَلَعُ
هُيَلَعُ هَلْ لَاقِفٌ لُؤْسَرٌ هَلْ لَاقِفٌ
سَيَلُبُ بِأَشْرَعُ يَرَتُ» مَلَسَ وَ
لَاقِفٌ؟ «يَرَتُ أَمَ وَرُحْبُ لَاقِفٌ
وَأَبِ ذَاكَ وَنِيَقِدَا صَ يَرَأُ
لَاقِفٌ، أَمَلَا وَنِيَقِدَا
هُوَ عَدِ هَيْلَعُ سَبُلُ»

«Набий алайҳиссалом Абу Бакр ва Умар билан бирга уни Мадина кўчаларидан бирида учратдилар. Расулуллоҳ алайҳиссалом унга: «**Мен Аллоҳнинг Расули эканлигимга шаҳодат келтирасанми?**» дедилар. У эса «Сен ҳам менинг Аллоҳнинг Расули эканлигимга шаҳодат келтирасанми?» деди. Расулуллоҳ алайҳиссалом: «**Мен Аллоҳга, Унинг фаришталарига ва китобларига иймон келтирганман**», дедилар. Сўнг: «**Сенга нималар кўринади?**» дедилар. «Сув устида турган Аршни кўраман», деди у. Расулуллоҳ алайҳиссалом: «**Иблиснинг денгизда турган аршини кўрар экансан. Яна нимани кўрасан?**» дедилар. «Икки содиқни ва бир козибни ёки икки козибни ва бир содиқни кўраман», деди. Шунда у зот: «**Бу алжираб қолибди, уни тек қўйинглар**», дедилар».

Шарҳ: Бу ривоят аввалгисини таъкидлаш билан бирга, Ибн Сайёднинг иблис билан алоқадорлигини очиқ-ойдин баён қилмоқда.

وَ أَجْجُحْ أَنْجَرَخَ : لَأَقُ هُنَّ عَو
 دِيءُ أَصُّ نُبَا أَنْعَمَ وَ أَرَامُع
 قُرْفَاتَفَ أَلْزَنَمَ أَنْلَزَنَفَ
 وَهَوَ أَنْ أَيْ قَبَّ وَ سُ أَنْ لَأ
 شَخَّ وَ هُنَّ مُتْ شَخَّ وَ تَسْ أَف
 : لَأَقُ ، هَيْ لَعُ لَأَقِي أُمَّ مَّ هَيْ دَش
 عَمُ هَعَضَ وَ فِ وَ عَاتَمَ بَ ءَأَجَّ وَ
 رَخَّ لَأَنَّ : تَلُقَفَ ، يِعَاتَمَ

تَحَتُّ هَتَّعَضَوُ وَوْلَفُ ، دِي دَش
بَلِاقِ لَعَفَفُ ، رَجَّش لِكُلَّت
قَلَطُنَافُ ، مَنَغَ أَنْ لَتَعْفُ رَفُ
بَرْشَا : بَلِاقِفُ ، سُعْبَ عَاجَفُ
رَحْلَانَا : تَلُقِفُ ، دِي غَسَ أَبَا
يَبِ امُّ ، رَاحُ نَبْلَلَاوُ دِي دَش
نَعَبَ بَرْشَا نَأْ هَرَكَا يِنَا آلَا
أَي : بَلِاقِفُ ، هِدَي نَع دُخَا وَ ، هِدَي
دُخَا نَأْ تَمَمَه دَقَلِ دِي غَسَ أَبَا
مُتَّ رَجَّشِبُ هَقْلَعُفُ أَلْبَحُ
يَلُّ لُوقِي أُمَمَ قِنَتُخَا
نَمِ دِي غَسَ أَبَا أَي ، سُأَنَلَا
لُوسَرُّ ثِي دَحِ هِي لَعَايَ فَاخُ

هَيْلَعٌ هَلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا
مُكْيَلَعٌ يَفَخْ أَمَّ مَلَّسَو
نَمَّ تَسَلَا ، رَا صُنَّ أَلَا رَشْغَم
لُوسَرَّ ثِي دَحَبِ سَانَلَا مَلْغَأُ

هَيْلَعٌ هَلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا
لُوسَرَّ رَلَّاقٌ دَقَّ سَيْلَا ؟ مَلَّسَو

هَيْلَعٌ هَلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا
وَهُ : (لُجَّ دَلَا يَف) مَلَّسَو
سَيْلَ وَأُ ، مَلَّسُمَّ أُنَّ أُو ، «رَفَاكُ
دَلَّوِي أَلُ ، مَيَّقَعٌ وَهُ» : لَاقٌ دَقُّ
يَدَلَّوُ تَكَّرَتْ دَقَّو ، «هُلَّ
لَاقٌ دَقَّ سَيْلَ وَأُ ، نَيِّ دَمَّ لَاب
هُلَلَا يَلَّصْ هَلَلَا لُوسَرَّ هَيْف

لُخْدِي آل « مَلَسَ وَهَيْلَع
 دَقَو ، «ةَكَم آل وَةَنِي دَمَلَا
 أَنَا وَةَنِي دَمَلَا نَمُ تَلَبُقَا
 دِي غَس وَبَأَل لَاق ، ةَكَم دِيرَا
 لَاق مُمُث ، هَرْدَعَا نَأُتِ دِك يَّتَح
 فِرْعَاوُ هُفِرْعَال يِّنَا هَلَلَاوَا
 لَاق ، نَأَلَا وَهَنِي أُو هَدِلُوم
 رِيئِ اسَ كَل أَبَت : هَلُ تَلُوق
 مَلَسُم أُمُّه أَوْرِي مَوِيَلَا
 يِ ذِمَّرْتَلَاو

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Биз ҳажга [ёки умрага] отландик. Ибн Соид ҳам биз билан эди. Бир манзилга тушдик. Одамлар тарқалиб кетишди, мен эса у билан қолдим. Ибн Соид ҳақида айтилган нарсалар туфайли ундан қўрқиб, ҳадиксирадим. У нарсаларини олиб келиб, менинг нарсаларим устига қўйди. Мен унга: «Кун жуда исиб кетди. Буларни анави дарахтнинг остига қўйсанг қандоқ бўларкин?» дедим. У шундоқ қилди. Шу пайт узоқда қўйлар кўринди. У бориб, бир коса кўтариб келди ва: «Ич, Абу Саъид», деди. «Иссиқ кучайиб кетди, сут ҳам иссиқдир», дедим. Аслида унинг қўлидан бирон нарса ичгим

ёки унинг қўлидан бир нарса олгим келмаётган эди, холос. У: «Абу Саъид! Одамлар мен ҳақимда айтаётган гаплардан бешиб, баъзан гап-сўзларни деб, арқон олиб, анави дарахтга ўзимни осиб қўйгим келади. Абу Саъид! Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг ҳадислари кимгадир махфий қолган бўлса бордир, лекин сиз – ансорийларга махфий қолган эмас. Сен Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг ҳадисларини энг яхши биладиган одамлардан бирисан-ку! Расулуллоҳ алайҳиссалом (Дажжол ҳақида) «**У кофир**» деган эмасмилар? Мен эса мусулмонман. У зот «**У бепуштдир, ундан насл туғилмайди**» демаган эдиларми? Менинг эса Мадинада ўғлим қолди. Расулуллоҳ алайҳиссалом у ҳақда «**У Мадинага ҳам, Маккага ҳам кирмайди**» демаган эдиларми? Мен эса Мадинадан келяпман, Маккага кетяпман», деди.

Шунда (у ҳақдаги гаплар ёлғон бўлса керак, деб ўйлаб) ҳаттоки унинг узрини қабул қилай дедим. Аммо у: «Аммо мен уни биламан, унинг туғилган жойини ҳам, ҳозир қаердалигини ҳам биламан», деб қолди. Шунда мен унга «Кўрган кунинг қурсин!» дедим».

Муслим ва Термизий ривоят қилганлар.

Шарҳ: Ибн Сайёднинг иши Пайғамбар алайҳиссаломдан кейин ҳам ноаниқлигича қолган экан. Одамлар орасида у ҳақда ҳар хил гаплар юрар, одамлар ундан қочар эканлар. Ушбу ривоятнинг ровийси Абу Саъид розияллоҳу анҳу ҳам ўшаларнинг бири экан. Аммо тақдир тақозоси билан ҳаж ёки умра сафарига Ибн Сайёд билан ҳамсафар бўлиб қолиб, ноилож у билан суҳбатлашиб, бир қанча гаплардан хабардор бўлган эканлар.

1. Ибн Сайёд одамларнинг ўзи ҳақидаги гапларидан сиқилиб, ўзини ўзи осмоқчи бўлиб юрар экан.
2. Ибн Сайёд Расулуллоҳ алайҳиссаломнинг ҳадисларидан далиллар келтириб, ўзининг Дажжол эмаслигини таъкидлар экан. Масалан, «Расулуллоҳ алайҳиссалом (Дажжол ҳақида) «**У кофир**» деган эмасмилар? Мен эса мусулмонман»; «**У зот «У бепушт бўлади, ундан насл туғилмайди**» демаган эдиларми? Менинг эса Мадинада ўғлим бор»; «Расулуллоҳ алайҳиссалом у ҳақда «У Мадинага ҳам, Маккага ҳам кирмайди» демаган эдиларми? Мен эса Мадинадан келяпман, Маккага кетяпман», дер экан.
3. Аммо Ибн Сайёд «Мен Дажжолни биламан» деганидан кейин Абу Саъид розияллоҳу анҳунинг у ҳақдаги фикрлари яна ўзгариб қолган экан.

هُلِّلَا يَضَرَّ رَمْعٌ نُبَانَاكَ وَ
نُبَانَا يِقْلَفُ يَشْمِي هُنَّع
قُرْطِ ضَعْبِ يَفِي دِيءِ أَص
الْوَقُّ هَلَّ لِقَافٍ، هُنَّ يَدَمُّ لَا
أَلَمِ يَّتَحَّخَفَتْنَا فُ هَبَّ ضَعْبُ
يَلَعِ رَمْعٌ نُبَانَا لَخَدَفٍ، هُنَّ كِسْلَا
تَلَّاقِفٍ، هَا غَلَبُ دَقِّ وَ هَصْفَح
نَمَّ تَدْرَأُ أَمْ، هُلِّلَا كَمَحَرُّ هَل
نَأْتُمْلَعُ أَمْ؟ دِيءِ أَصِ نُبَا
هُلِّلَا يَلَّصِ هُلِّلَا لُوسَرِ
أَمْ نَا!»: لِقَافٍ مَلَّسَ وَ هِيَلَعِ
أَهَبَّ ضَعْبِي هَبَّ ضَعْبُ نَمَّ جُرْخِي

«Ибн Умар Мадина кўчаларидан бирида Ибн Соидга дуч келиб қолиб, унга бир гап айтган эди, у ғазабланиб кетиб, кўчага тўлгудек шишиб кетди. Сўнг Ибн Умар Ҳафсаникига кирди. Унга бунинг хабари етиб келган экан. (Ҳафса) унга шундай деди: «Аллоҳ раҳм қилгур, Ибн Соиддан нима истаган

эдинг? Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «У (Дажжол) қаттиқ ғазаблангани туфайли зоҳир бўлади» деганларини билмасмидинг?» деди».

Шарҳ: Дажжолнинг одамларга хуруж қилиши ғазаби қаттиқ чиқишидан бошланар экан. Буни Расулulloҳ алайҳиссаломнинг завжаи мутоҳхаралари, Ибн Умар розияллоҳу анҳунинг опалари бўлмиш Ҳафса онамиз яхши билар эканлар.

يَرْخُ أَرْمُهُتِي قَلْبًا قُهِنَّ عَو
تُلُقُفُهُ نِيْعُ تَرْفَن دَقْو
يَرَأَامَ كُنِيْعُ تَلَعَفِي تَم
يَرَدَتِ أَل تُلُقُفُ ، يَرَدَأُ أَل تَلَق
ءَاشُنَا تَلَقُ ، كَسُ أَرِيْفِي هَو
هَذِهِ كَأَصْعِ يَفِ أَعْلَخُ هَلَلَا
رَامِحَ رِيْحَنٍ دَشَأَكُ رَخَنَف تَلَق
ضُعْبَمَ عَزْف تَلَقُ ، تَعْمَس
هُتَبَرَضِيْنَأُ يَبَأُصَأُ
يُتَحَيْعُمُ تَنَأَكُ أَصْعَبُ

أَمْ هَلْ لَأَوْ أَنْ أَوْ تَرْسَكَت
مُأَيَلَعُتْ لَخَدِّمُتْ تَرْعَشُ
أَهْتَتْ دَحَفَ نِي نَمُومُ لَأ
أَمْ أَيْلِ دِيرْتْ أَمْ تَلْأَقَفُ
أَمْ لَوَأْنِإِ «: لَأَقُ دَقُ هُنَأُ مَلْعَتُ
بَضَغَسْ أَنْ لَأَيْلَعُ هُتْ غَبِي
مَلْسُ مَأْمُ هَأُورُ . «هُبْ ضَغِي

Яна ўша кишидан ривоят қилинади:

«Иккинчи бор учратганимда унинг бир кўзи бўртиб чиққан экан. Унга: «Кўзинг қачон бундай бўлиб қолди?» десам, «Билмадим», деди. Мен: «Бошингдаги нарсани билмайсанми? Агар Аллоҳ хоҳласа, уни (кўзингни) мана шу ҳассангда пайдо қилиб қўярди», деган эдим, у эшакка ўхшаб шундай пишқириб юбордики, умримда эшакнинг бунчалик қаттиқ пишқирганини эшитмаганман. Баъзи шерикларим қўлимдаги ҳассам синиб кетгунича уни дўппослаганимни айтишди, аммо Аллоҳга қасам, ўзим буни сезмадим. Сўнг бориб, мўминлар онасининг (Ҳафсанинг) олдига кириб, унга бўлган гапни айтиб берган эдим, Ҳафса: «Ундан (Ибн Сайёддан) нима истайсан? У зот соллаллоҳу алайҳи васаллам: **«Уни одамларнинг бошига келтирадиган биринчи нарса - унинг қаттиқ ғазабланиши»**, деганларини билмасмидинг?» деди».

Шарҳ: Дажжолнинг кўзи бўртиб чиққан бўлар экан. Бу сифат Ибн Сайёдда ҳам пайдо бўлган экан. Унинг эшакка ўхшаб ҳанграши ҳам бор экан.

«Фитналар ва Қиёмат аломатлари» китобидан

